WACHTERS WORDEN
Preek op het feest van de heilige Benedictus

Op deze dag van het feest van Sint Benedictus worden wij tot onze verrassing geconfronteerd met een parabel die niet van de hand van een grote monastieke persoonlijkheid is, maar van een wijze jood, levend in de vurige verwachting van de komst van de Messias, zoals wij christenen wachten op zijn terugkomst.

«Op een dag ontmoette rabbi Jeshua Levi de profeet Elia. Hij vroeg hem: "Wanneer toch zal de Messias komen?" Elia antwoordde hem: "Ga het hem vragen". "Waar kan ik hem dan vinden?" "Bij de poorten van Rome". "Maar hoe kan ik hem herkennen?" "Hij bevindt zich tussen de armen die lijden onder hun verwondingen". Rabbi Jeshua Levi ging naar hem toe en vroeg hem: "Wanneer zult gij komen, Meester?" Hij antwoordde hem: "Vandaag!" Rabbi Jeshua ging terug naar de profeet Elia en zei hem: "De Messias heeft tegen mij gelogen. Hij zei me dat hij vandaag zou komen, maar hij is niet gekomen". Elia antwoordde hem: "Dit is het wat hij je heeft gezegd: vandaag, als gij luistert naar zijn stem" (Ps 95,7)»

Dit is de aan de Talmud ontleende parabel.[1] Er is sprake van het wachten op de Messias, op de Christus. Uit naam van God brengt Jezus Christus verlossing (Lc 24,21). Hij is de Redder die het noodlot van de broedermoord, van het lijden en de dood doorbreekt. De verrezen Messias geeft vrede aan de zijnen (Joh 20,19.21.26), aan hen die geloven. Wat zegt dit ons, christenen? Hij is onze hoop op verrijzenis. Het eeuwig leven, werk van de Geest van Christus, leeft al vanaf ons doopsel in ons hart en in ons lichaam, en het wordt gevoed door het woord van God, door de sacramenten, het gebed, de broeders en zusters die wij ontmoeten.

Alvorens de Messias te vinden is het noodzakelijk Elia te ontmoeten, de profeet die in een wagen van vuur ten hemel opgenomen werd… . En dat is geen kleinigheid… . Al in de tijd van Jezus was het dat niet. Elia is gekomen in Johannes de Doper, de profeet van de bekering, patroon van de monniken. Rabbi Jeshua is ongetwijfeld een rechtvaardige, hij is waakzaam en wij mogen aannemen dat de profeet zelf hem tegemoet is gekomen (cf 1 Kon 18).

De vraag die de rabbi hem stelt komt recht uit zijn hart: "Wanneer toch zal de Messias komen?" Ongeduld uit een hart dat lijdt aan het lijden van zijn volk, van de hele mensheid. Wanneer komt het beloofde heil? Met het antwoord van Elia wordt het geheim alleen maar dieper. De Messias is er, ergens. Het is aan jou om hem te zoeken. Als je hem vindt zul je antwoord krijgen op je vraag. Het verbazingwekkende echter is dat de Mesias reeds aanwezig is, verborgen, ergens. Waar hem te vinden?

En weer een verrassend antwoord! "Bij de poorten van Rome!" Rome, maar dat is de vijand, het rijk van het kwaad, van de verwoesting van de tempel, de plaats van Gods aanwezigheid onder zijn volk. Rome is voor rabbi Jeshua ben Levi wat Ninive was voor de profeet Jona en Babylon voor de ziener van de Apocalyps… . De Messias is niet waar wij hem verwachten. We moeten hem verder weg zoeken. We moeten hem daar zoeken waar hij in de goed orthodoxe leer niet kan en niet zou moeten zijn.

Bovendien zijn er veel mensen bij de poorten van de hoofdstad van het keizerrijk. "Hoe herken ik de Messias?" Weer een onthutsende reactie: "Hij zit temidden van de armen die lijden aan hun verwondingen". Wie wordt hier niet herinnerd aan de parabel van de

---

[1] Sanhédrin 98A. Vgl. S. Mosès, *L'Éros et la Loi. Lectures bibliques* (Paris 1999), p. 40-41.

arme Lazarus, die aan de poort van het paleis van een rijke man lag (Lc 16,19-31). De Messias is deerniswekkend, zoals de lijdende Dienaar bij de profeet Jesaja, met wie Jezus zich identificeert. Hij is een van die ongelukkigen, in wie wij Jezus Christus zullen herkennen op de dag van het laatste oordeel (Mt 25,31-46).

Het verlangen de Messias te vinden overwint alle obstakels, de lange reis, een vijandig land, de verlegenheid tegenover een aids patiënt. Onze rabbi vindt de Messias en stelt hem de eeuwige vraag: “Wanneer zult U komen, Meester?” Moeten wij nog lang wachten?

Wij kunnen ons de vreugde van Jeshua ben Levi indenken over het antwoord van de Messias: “Vandaag”. Is dat niet nagenoeg hetzelfde als wat Jezus ons aan het einde van de Schriften in het boek van de Apocalyps belooft: “*Ecce venio cito* – Zie ik kom spoedig!” (Apk 22,12.20). Voor ons is het voldoende omhoog te kijken naar het geschilderde fresco in de absis van deze kerk, om eraan herinnerd te worden dat de christen en de monnik zich kunnen vastklampen aan deze belofte; om ons eraan te herinneren dat ons gebed zich samenbalt in deze uitroep: “Amen! Kom Heer Jezus!” (Apk 22,20).

De teleurstelling van de rabbi is even groot als zijn onuitsprekelijk grote verwachting: “De Messias heeft tegen mij gelogen…”. Het was niet vandaag! Het antwoord van de profeet Elia is een les uit de Schrift: “Vandaag als gij luistert naar zijn stem, verhard uw hart dan niet” (Ps 95,7). Wij zingen dit vers iedere morgen in het Latijnse officie van de Lauden. “Openen wij onze ogen voor het goddelijke licht en onze oren vol aandacht voor de stem van God die ons dagelijks toeroept en vermaant: Vandaag als gij zijn stem verneemt verhard uw harten niet…” (Regel van Benedictus, Proloog).

“Als gij luistert naar zijn stem”, wat betekent dat voor ons? Luisteren is het eerste woord uit de Regel van Benedictus, de toegang tot, het programma van bekering. Luister, neig het oor van uw hart, en handel. Wij luisteren naar de stem van de Geest van de Messias in het Woord van God, verkondigd in de schoot van onze liturgische samenkomsten, overwogen in onze *lectio divina*, afgesmeekt in ons persoonlijk gebed. Zonder dit ‘luister daar’ kunnen wij de Messias niet herkennen in de arme Lazarus aan onze deur. Zonder dit luisteren wankelt ons geloof: “Als ze niet naar Mozes en de profeten luisteren, dan zullen ze zich ook niet laten overtuigen als iemand uit de de doden opstaat” (Lc 16,31).

Moeten we nu concluderen dat de lange reis van rabbi Jeshua ben Levi uitloopt op een mislukking? Zijn onze omwegen en onze droombeelden nutteloos? Dat is niet het geval als wij leren luisteren en als wij aandachtig zijn. Zij leren ons uit onszelf te treden en ons in te keren, ons te laten verrassen door plaats en tijd van de Messias, ons naar de arme te keren. In een woord, wachters te worden. Er zijn niet alleen maar wachters die pas wakker worden bij de komst van de Messias, bij Gods aanwezigheid. Is dat niet de last van onze dienstbaarheid (*pensum servitutis*) van monniken in de Kerk?

Père Michel Van Parys

© Stichting Sint Benedictus